

Dosarul nr. 3ra-899/2022
2-21084321-01-3ra-30082022

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. L. Holevițcaia)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. G. Mîra, A. Bostan, Gr. Dașchevici)

Î N C H E I E R E

02 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Aliona Miron
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov,

în cauza de contencios administrativ, inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Prascovia Sarî, substituită în drepturile procedurale ca urmare a decesului, cu succesorul său Piotr Sarî împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, terț Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov și a fost menținută hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 30 ianuarie 2020, Prascovia Sarî a depus cerere de chemare în judecată, în procedura contenciosului administrativ împotriva I.P. „Agenția Servicii Publice”, terț S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” privind contestarea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta Prascovia Sarî a indicat că, la 26 noiembrie 2019 s-a adresat la SCT Comrat cu cerere privind radierea ipotecii privind imobilul cu nr. cadastral XXXXXXXXXX din registrul bunurilor imobile, în baza contractului de gaj nr. XXX din XX mai XX, încheiat între Prascovia Sarî și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” în privința ap.nr.XX, situat în or. XXXXX, str. XXXXX nr.XX.

A susținut reclamanta că la 02 decembrie 2019 a recepționat decizia registratorului SCT Comrat privind refuzul radierii înscrierii din cadastrul bunurilor imobile.

Nefiind de acord cu decizia registratorului SCT Comrat din 02 decembrie 2019, a contestat decizia registratorului SCT Comrat la registratorul I.P. „Agenția Servicii Publice”, care prin decizia din 13 ianuarie 2020 a menținut decizia registratorului SCT Comrat.

A considerat reclamanta că, decizia registratorului SCT Comrat din 02 decembrie 2019 este neîntemeiată și ilegală, deoarece a fost motivată pe prevederile art. 29 alin. (2) din Legea cu privire la ipotecă.

A indicat reclamanta că, art. 28 din Legea cu privire la ipotecă prevede temei pentru încetarea ipotecii, iar temeiurile indicate nu sunt exhaustive, întrucât art. 28 alin. (1) conține sintagma „în alte cazuri prevăzute de lege”.

A considerat că, la caz nu este necesar acordul creditorului, întrucât prin hotărârea din 10 noiembrie 2011 a Judecătoriei Comrat, în cauza civilă nr. 2-94/2009 a fost refuzat în admiterea cerințelor acțiunii privind exercitarea drepturilor ipotecare, și anume transmiterea în posesia reclamantului a bunurilor gajate – apartamentul nr. XX din casa nr. XX de pe str. XXXX, or. XXXXX, care aparține reclamantei, în baza dreptului de proprietate, având ca scop vânzarea ulterioară a acesteia, ca fiind neîntemeiate.

A comunicat reclamanta că, în baza art.217 din Codul civil (în redacția pînă la 01 martie 2019) atât contractul de credit, cât și contractul de gaj au fost declarate absolut nule, iar hotărârea a intrat în vigoare, iar din motiv că contractul de gaj este absolut nul, S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” nu poate fi creditor ipotecar.

A solicitat reclamanta Prascovia Sarî anularea deciziei registratorului SCT Comrat din 02 decembrie 2019 privind refuzul radierii înscrierii privind existența contractului de ipotecă nr. XXX din XX mai XXX, încheiat între Prascovia Sarî și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” în privința ap.XX, situat în or. XXXXX, str. XXXXX nr. XX, și anularea deciziei registratorului din cadrul I.P. „Agenția Servicii Publice”, Cristina Codreanu din 13 ianuarie 2020.

Prin încheierea Judecătoriei Comrat din 31 ianuarie 2020, s-a dispus declinarea competenței după acțiunea în contencios administrativ depusă de Prascovia Sarî împotriva I.P. „Agenția Servicii Publice” privind anularea deciziei din 02 decembrie 2019 emisă de Departamentul Cadastru, filiala Comrat din cadrul I.P. „Agenția Servicii Publice” privind refuzul admiterii cererii de radiere a înscrierii privind existența contractului de ipotecă nr. XXX din XX mai XXX, încheiat între Prascovia Sarî și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” în privința ap. XX, situat în or. XXXX, str. XXXXX nr.XX, nr. cadastral XXXXXXXXX și anularea deciziei registratorului din cadrul I.P. „Agenția Servicii Publice”, Cristina Codreanu din 13 ianuarie 2020, cu transmiterea acțiunii în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.15)

Prin încheierea protocolară a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 29 octombrie 2021, reclamanta Prascovia Sarî a fost substituită în drepturile procedurale ca urmare a decesului cu succesorul în drepturi Piotr Sarî. (f.d.94,110)

Prin hotărârea din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea depusă de Prascovia Sarî substituită în drepturile procedurale ca urmare a decesului cu succesorul său Piotr Sarî a fost respinsă ca neîntemeiată.

Dispozitivul hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost notificat avocatului Andrei Cernicov care acționează în interesele lui Piotr Sarî la data de 16 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d. 117)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 16 noiembrie 2021, Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, solicitând admiterea cererii de apel, casarea

hotărârii primei instanței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea. (f.d. 117/118)

La 09 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, avocatul Andrei Cernicov care acționează în interesele lui Piotr Sarî a recepționat hotărârea motivată a primei instanțe, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d.129), iar la 16 februarie 2022, prin intermediul poștei electronice, iar la 17 februarie 2022, prin intermediul oficiului poștal a depus motivarea apelului. (f.d.132/135;144/146)

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind în termen apelul depus împotriva hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin decizia din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov cu menținerea hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani. (f.d.171; 172/175)

Pentru a decide astfel, completul judiciar al instanței de apel aplicând prevederile art. art. 438 alin. (2)-(4), 439 alin. (1) și (4) din Codul civil, precum și prevederile art. 11 alin.(2), 12 alin.(1), 22 alin.(1)-(3), 44 alin.(1) și (6) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, a conchis ca fiind justă concluzia primei instanței potrivit căreia decizia registratorului Serviciului cadastral teritorial Comrat din 02 decembrie 2019 și decizia Departamentului Cadastru al Agenției Servicii Publice din 13 ianuarie 2020, au fost emise legal și întemeiat. Or, luând în considerare prevederile art. 11 alin. (2) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, Î.P. „Agenția Servicii Publice” era obligată, potrivit legii, să mențină intacte înscrierile din Registrul bunurilor imobile.

La acest segment, completul judiciar al instanței de apel a considerat că apelantul ar putea avea această obligație legală doar atunci când persoana în a cărei favoare este consemnată înscrierea contestată – S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” avea să solicite radierea sau în baza unei hotărâri judecătorești irevocabile.

La caz, hotărârea din 10 noiembrie 2011 a Judecătoriei Comrat în baza căreia apelantul î-și întemeiază pretențiile, nu constituie temei de radiere a dreptului de ipotecă, or, conform dispozitivului hotărârii din 10 noiembrie 2011 a Judecătoriei Comrat, a fost respinsă acțiunea S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” privind transmiterea apartamentului gajat nr.XX din str. XXXX nr. XX, or. XXXX, care aparține Prascoviei Sarî și evacuarea acesteia și a membrilor familiei. De asemenea, a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de Prascoviei Sarî privind rezilierea contractului de credit nr.XX XX din XX mai XXX.

Totodată, instanța de apel a subliniat că în litigiul finalizat cu pronunțarea hotărârii din 10 noiembrie 2011 a Judecătoriei Comrat, instanța s-a expus asupra nulității absolute a contractelor de credit și de gaj. Astfel, chiar dacă a fost examinată o acțiune obiectul căreia constituia, verificarea temeiurilor de reziliere a contractului de credit, Colegiul desprinde că instanța a considerat necesar să se expună și asupra nulității absolute a acestor contracte, însă această circumstanță nu ar putea să afecteze obligațiile organului cadastral, or, așa cum a fost menționat mai sus, acest fapt ar putea fi realizat doar în condițiile în care ar fi o dispoziție clară și certă consemnată în dispozitivul actului judecătoresc. (f.d.8)

Subsecvent, instanța de apel a notat că argumentele apelantului potrivit cărora prima instanța nu a ținut cont de hotărârea irevocabilă din 10 noiembrie 2011 a Judecătoriei Comrat și a pus semne de întrebare aferente lucrului judecat, nu pot fi

acceptate, or aceste circumstanțe în raport cu obiectul litigiului, nu justifică anularea/radierea dreptului de ipotecă asupra apartamentului nr.XX din str. XXXXX nr.XX, or. XXXXX, deoarece așa cum solicită apelantul, nu orice hotărâre judecătorească constituie temei de radiere a ipotecii potrivit art. 44 alin. (6) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25 februarie 1998, acest fapt ar putea fi realizat doar în condițiile în care ar fi o dispoziție clară și certă consemnată în dispozitivul actului judecătoresc.

Totodată, instanța de apel a menționat că, alte argumente invocate de apelant în susținerea poziției sale, nu pot fi reținute de instanța de apel, deoarece se combat cu cele invocate mai sus și se referă la circumstanțele care au fost constatate și elucidate pe deplin de prima instanță, având la bază cumulumul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

În consecință, completul specializat al instanței de apel a reținut prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume cauza *Rebait și alții c. Franței*, că art. 6 par. 1) al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes.

Prin urmare, instanța de apel ținând cont de faptul că argumentele apelantului sunt nefondate și combătute integral prin concluziile relatate supra, în speță lipsind temeiuri legale pentru casarea hotărârii contestate, a conchis că apelul declarat este integral nefondat și pasibil de a fi respins.

La 08 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov a depus recurs nemotivat, iar la 05 septembrie 2022 a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârea primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, s-a invocat instanțele de judecată inferioare, în ordinea examinării în fond, cât și în ordinea examinării în apel au ignorat lucrul judecat și au refuzat aplicarea hotărârii irevocabile care a soluționat anterior în mod definitiv relația litigioasă de gaj între S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” pe de o parte, și Prascovia Sari pe de alta, deși având concluziile lucrului judecat urma să o restabilească în drepturile legale pe Prascovia Sari în dreptul de a dispune de locuința sa.

Susține că, lucrul judecat este efectul esențial al unei hotărâri judecătorești. În literatura de specialitate lucrul judecat este definit ca fiind unul dintre principalele efecte ale hotărârii judecătorești, ceea ce presupune că o cerere nu poate fi judecată definitiv decât o singură dată, prezumându-se că soluția cuprinsă în hotărâre exprimă un adevăr și nu trebuie contrazisă de o altă hotărâre.

Consideră că, scopul instituției puterii lucrului judecat rezidă în crearea unei stabilități și bune funcționări a circuitului civil, fiind totodată o expresie a principiului securității raporturilor juridice, care presupune că atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție.

Astfel, menționează că atât autoritățile competente de gestionarea registrului cadastral, cât și instanța în contencios administrativ, "refuză" categoric aplicarea efectelor lucrului judecat și adoptă soluții contrare lucrului judecat, iar chestiunea legală de instituirea în registrul cadastral a mențiunii cu privire la gaj este una subsecventă, or, contractul de gaj, a fost declarat definitiv ca fiind unul nul de către instanța de judecată, urmare a examinării în contradictoriu a cauzei, inclusiv cu participarea S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”.

Prin urmare, a invocat că instanțele de judecată inferioare au aplicat eronat normele de drept material, nu au constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, au apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar aceste încălcări ale instanțelor de judecată inferioare au îngădit și dreptul de acces la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 iunie 2022, în ședință publică. (f.d.171)

Totodată, instanța de recurs constată că la materialele cauzei lipsește notificarea de către Curtea de Apel Chișinău a dispozitivului deciziei contestate, însă se constată că la data de 08 iulie 2022, Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău. (f.d.176/177)

Decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 14 iunie 2022, a fost notificată I.P. „Agenția Servicii Publice” prin intermediul poștei electronice la 29 august 2022, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei. (f.d.179)

Prin urmare, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul nemotivat, cât și motivarea recursului în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 14 septembrie 2022, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimă I.P. „Agenția Servicii Publice”, precum și persoanei terțe S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, copia recursului depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării

principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței. (f.d.114)

Prin referința depusă la data de 07 octombrie 2022, prin intermediul oficiului poștal, S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a solicitat ca recursul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov, împotriva deciziei din 14 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 12 noiembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani să fie considerat inadmisibil, iar I.P. „Agenția Servicii Publice”, până la data examinării admisibilității recursului nu a făcut uz de dreptul procedural de a depune referință referitor la argumentele recursului depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că, admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudentială că, sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Piotr Sarî (succesor în drepturi ale defunctei Prascovia Sarî), reprezentat de avocatul Andrei Cernicov, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Aliona Miron

Iurie Bejenaru